

Jernej Ajdovec, v 59 dneh prehodil 2900 kilometrov

Kranjski poklicni gasilec Jernej Ajdovec je velik avanturist in rekreativni športnik. Med drugim je na Mont Blanc za stavo nesel kolo, kolesaril po Afriki, iz Šenčurja pa je v dveh dneh pretekel 250 kilometrov do Pulja. Letos je seznam podvigov dopolnil z opravljeno romarsko potjo do Santiaga de Compostela, ki pa jo je začel kar v rodnem Šenčurju. Oprtan z nahrbtnikom in s pohodnimi palicami v roki je tako prehodil 2.900 kilometrov dolgo pot preko avstrijskih, švicarskih in francoskih Alp ter Pirenejskega polotoka do Santiaga de Compostela, pot pa je premagal v samo 59 dneh, kar pomeni, da je na dan povprečno prehodil slabih petdeset kilometrov. Vsak dan, v vsakem vremenu. "Želel sem izkusiti nekaj novega, odkriti še neodkrita kraja in seveda preizkusiti samega sebe. Brez predhodne priprave takšne poti ni možno opraviti. Tudi sam sem se doma nekaj časa preizkušal, koliko zmorem prehoditi v enem dnevu. Še bolj kot fizična pa je pomembna psihična priprava," je pojasnil. Vsakomur, ki se želi podati na podobno dolge poti, Ajdovec svetuje, da obuje dobre in udobne oziroma uhojene pohodniške čevlje, nahrbtnik pa ne sme biti težji od desetih odstotkov teže pohodnika. "Zelo pomembno je, da pohodnik ne skrbi samo za svoje čevlje, ampak tudi noge."

Slavko Avsenik, glasbenik

Pri Jožovcu v Begunjah se je očetu Ivanu in mami Mariji kot četrti otrok 26. novembra leta 1929 rodil Slavko. Vsi so bili glasbeni talenti in vsakemu je oče kupil svoj instrument. Slavko je dobil harmoniko. V glasbeno šolo ni maral. Stavil je na svoj talent in uspel. Na harmoniko je igral na svoj, Avsenikov način. Medtem ko se je brat Vilko z glasbo že ukvarjal poklicno, se je Slavko ukvarjal z njo ljubiteljsko. Do 3. aprila leta 1953, ko je Slavko prvič kot solist v živo nastopil pred mikrofonom ljubljanskega radia. Uredniki in poslušalci so bili navdušeni. Nova slovenska glasbena zvezda je bila rojena. Nastala je Avsenikova glasba, ki je ostala edinstvena in univerzalna do danes.

Slavko Avsenik, ki praznuje letos 80. rojstni dan, je skupaj z bratom Vilkom iz veseljaškega in razigranega godčevstva razvil nov, pristen glasbeni izraz, ki je postal kasneje najbolj popularen pojav v slovenski glasbi in skoraj neverjetno priljubljen v Srednji Evropi in drugje po svetu, ki je osvojil tudi najprestižnejše in največje koncertne dvorane sveta. Avsenikova glasba živi še naprej. Igra jo na stotine glasbenih skupin vseh zvrsti. Ob njej se družijo, sproščajo in veselijo ljudje. Aleksij Jercog, radijski urednik, publicist in glasbenik iz Trsta, je zapisal: "Tudi naša duša, naše srce in sploh naš vsakdan bi bili brez Avsenikovih melodij bolj prazni in manj bogati."

Branko Banko, Pantzev nagrajenec

Branko Banko, izvršni direktor za tehnologijo v Acroniju, je letošnji dobitnik Pantzevega priznanja, ki ga podeljuje Društvo metalurških inženirjev in tehnikov. Priznanje je poimenovano po Lambertu Pantzu, avtorju izuma postopka za pridobivanje feromangana v plavžih. "S priznanjem so mi izkazali veliko čast in obvezo za dodatno prizadevanje za Acroni, stroko in metalurgijo," je ob prejemu povedal Banko. Priznanje za življenjsko delo si je zaslužil z delom v Acroniju v zadnjih desetih letih, ko je kreativno ustvarjal razvoj proizvodnje in tehnologije ter na ta način pridobil ugodno izhodišče, ki je podjetju omogočilo postati pomemben igralec na globalnem trgu nerjavnih, elektro in ostalih specialnih jekel. Odločitve za delo v jeseniškem jeklarstvu ni nikoli obžaloval. Od prvega delovnega dne leta 1969 je v Acroniju, kjer je letos tudi dočkal upokojitev. Leta 1998 je bil imenovan v upravo Acronija, torej v času velike jeklarske krize. "To je bil čas strukturnih sprememb, podjetje je imelo kup obveznosti, na plečih veliko posojil, nizke plače in z majhnim ugledom v okolju," se spominja Banko. Danes je drugače, saj je podjetje (kljub krizi v zadnjem letu) uspešno, naravnano na izboljšave, ohranjanju zdravja pri delu in manjšim vplivom na okolje. Tudi po za-slugi Branka Banka.

Filip Bence, pokojni alpinist iz Doline

Tržiški alpinist, udeleženec himalajskih odprav in gorski reševalec Filip Bence iz Doline nad Tržičem se je smrtno ponesrečil 3. aprila 2009 v Kramarjevi smeri v severni steni Storžiča. To smer je preplezal kot svojo prvo 5. maja 1968 in jo ponovil več kot tisočkrat. V dolgoletni alpinistični karieri je opravil okrog 4500 vzponov, med njimi blizu 180 prvenstvenih. Udeležil se je enajstih alpinističnih odprav v tuje gore, največkrat v Himalajo. Plezal je v Nepal, Pakistanu, Rusiji in Južni Ameriki. Veliko je prispeval k uspešnosti več naših alpinističnih odprav. Sam je stopil na vrh osemtisočaka le enkrat, leta 1989 na goro Šiša Pangma v Tibetu. Leta 1996 je med vzponom v Storžiču padel in si težko poškodoval hrbtenico. Takrat je mislil, da ne bo nikoli več plezal. Po dolgi rehabilitaciji se je vrnil v gore in se ponovno predal alpinizmu. Zanj je postala usodna dobro znana Kramarjeva smer, kjer ga je preseletil obsežen snežni plaz in ga odnesel po skalnem žlebu.

Filip Bence je bil tudi dober pisec in fotograf. O vsaki alpinistični odpravi je napisal dnevnik. Vtise s plezalnih vzponov, alpinističnih smučanj in gorskih reševanj je shranil v enajstih zvezkih. Svoja doživetja v gorah je rad opisoval z besedo in sliko na številnih predavanjih, s katerimi je navduševal planince in mladino.

Metod Benedik, nekdanji gvardijan kapucinskega samostana v Škofji Loki

Dr. Metod Benedik, nekdanji dekan in še sedaj predavatelj teološke fakultete v Ljubljani in do lani predstojnik kapucinskega samostana v Škofji Loki, sedaj živi v samostanu v Celju. Triindvajset let svojega življenja je preživel v škofjeloškem kapucinskem samostanu, kjer se je zadnja leta posvetil preselitvi kapucinske knjižnice v preurejeni prizidek, ki ga je samostan dobil vrnjenega v denacionalizacijskem postopku. Ob koncu lanskega leta so odprli prenovljeno knjižnico, ki so jo poimenovali po patru Romualdu Marušiču, avtorju Škofjeloškega pasijona, katerega izvirno besedilo hranijo v knjižnici. Shranjeno je v depoju, obiskovalcem pa je na ogled faksimile, ogledajo pa si lahko tudi stalno razstavo Škofjeloškega pasijona. Loški kapucinski samostan je star tristo let, v tamkajšnji knjižnici pa je okoli 30 tisoč dragocenih knjig, med njimi tudi pet tisoč knjig starega fonda, izdanih pred letom 1800. Hranijo tudi 21 dragocenih inkunabul, knjig izpred leta 1500, med knjižnimi dragocenostmi pa kaže omeniti tudi Dalmatinovo Biblijo. Pri ureditvi knjižnice, za kar si je pater Benedik skupaj s knjižničarko Marto Gartner aktivno prizadeval zadnjih pet let. Hkrati z odprtjem obnovljene knjižnice je pater Benedik predstavil tudi svojo knjigo z naslovom Kapucinski samostan s cerkvijo sv. Ane Škofja Loka.

Dragan Božič, doktor arheologije, raziskovalec meteoritov

Izredni profesor Dragan Božič, doktor arheologije, je znanstveni svetnik na Inštitutu za arheologijo ZRC SAZU v Ljubljani. Po rodu je Kranjčan, z bratoma Zoranom in Miranom Lolo so trojčki, njihova mama pa je bila iz Avč v dolini Soče. Zato so vsi trije in sestra Alenka sodelovali pri pripravi razstave in brošure o meteoritu, ki je pri tej vasi padel 31. marca 1908 in ki je vsaj doslej veljal za edini v Sloveniji slišani, najdeni in ohranjeni meteorit. Kljub temu je bil do leta 2007 pri nas skoraj popolnoma pozabljen. Dragan Božič je napisal številne arheološke članke in eno arheološko monografijo, je pa tudi avtor ali soavtor več člankov o avškem meteoritu. Ko je letos spomladi na Mežaklo padel meteorit, je Dragan Božič javnosti spet prispeval zanimiva razmišljanja. V članku z naslovom Najprej meteor, potem meteorit, ki ga je objavil v prilogi Gorenjskega glasa, je zapisal: "Po 101 letu od padca prvega meteorita smo dobili drugi slovenski meteorit. Medtem ko je bil avški najprej slišan na Gorenjskem in je svoje potovanje skozi zemeljsko ozračje končal na Primorskem, so jeseniškega najprej slišali na avstrijskem Koroškem, v zemljo pa se je zaril na Gorenjskem." Meteorit, ki sta ga na Mežakli našla Jožef Pretnar in Bobjana Kranjc, je sedaj shranjen v Prirodoslovnem muzeju Slovenije v Ljubljani.

Janez Brojan, gorski reševalec iz Mojstrane

Dva rodova Brojanov sta vtisnila viden pečat v delo Postaje Gorske reševalne službe Mojstrana. Janez Brojan, starejši, je bil leta 1946 med ustanovitelji. Njegov sin Janez je postal reševalec leta 1963. Takrat je bilo samoumevno, da alpinist pomaga pri nesrečah v gorah. Janez Brojan, mlajši, ima več alpinističnih dosežkov; leta 1968 prvi jugoslovanski vzpon v navezi Mlekuž-Brojan v Walkerjevem stebri v steni Grand Jorasses, leta 1970 prvo letno ponovitev Mrtvaškega prta v isti gori, leta 1971 sodelovanje v himalajski odpravi na Istor - o - nal, leta 1972 pa v odpravi na Makalu. Načelnik postaje GRS Mojstrana je bil vse od leta 1978 pa do 2004. Za seboj ima prek sedemsto reševalnih akcij, od katerih jih je tri četrtine vodil. V letih 1994-1998 je bil namestnik načelnika GRS Slovenije. Bil je med začetniki letalskega reševanja pri nas; leta 1991 je postal inštruktor letalskega reševanja, v letih 1998-2006 je vodil komisijo za letalsko reševanje, leta 1998 pa je napisal priročnik za letalsko reševanje. V postaji je še vedno aktiven pri vzgoji in reševanju. Samo letos je sodeloval na več kot desetih reševanjih. Njegovo delo ni ostalo prezrto. Leta 1998 je prejel v Italiji najvišje mednarodno priznanje za solidarnost v gorah. Hrani več priznanj PZS in GRS Slovenije, od letos tudi plaketo GRS za življenjsko delo.

Darko Džurić, mladenič brez nog in roke, priden študent in športnik

Darko Džurić je 19-letni invalid brez nog in ene roke, rejenev v družini Debeljak v Podbrezjah. Njegova življenjska zgodba je letos ganila veliko število ljudi, ki so se vključili v dobrodelno akcijo, s katero so mu omogočili nakup prilagojenega osebnega avtomobila. Darku so Debeljakovi že zelo majhnemu ponudili svoj dom, odraščal je z njihovimi otroki, se šolal v vaški podružnični šoli, nato v osnovni šoli Naklo in zatem na Srednji ekonomski šoli in gimnaziji v Radovljici, kjer je bilo njegovi invalidnosti v napoto še najmanj arhitektonskih ovir. Darko je bil priden dijak, letos je maturiral in se vpisal na fakulteto za šport. Je namreč tudi dober športnik, plavalec v radovljiškem plavalnem klubu Žito Gorenjka. Njegov cilj je sodelovanje na paraolimpijskih igrah v Londonu prihodnje leto. Ker si želi biti pri povezovanju svojega študija, treninga in življenja v okrilju svoje rejniške družine čim bolj samostojen, so se letos v družini dogovorili, da sprožijo dobrodelno akcijo, s katero bi lažje prišel do lastnega avtomobila. Osebni avto, prilagojen njegovi invalidnosti, je bil ocenjen kar na 60 tisoč evrov, česar si v družini brez pomoči številnih donatorjev ne bi mogli privoščiti. Od oktobra ima Darko lastno prevozno sredstvo, z njim pa zadoščenje, da je svoboden in neodvisen.

Uroš Feldin, pretekel slovensko planinsko transverzalo

Slovenska planinska transverzala je dolga osemsto kilometrov. Začne se v Mariboru, konča v Ankaranu, vmes pa preči Pohorje, Kamniške Alpe, Karavanke, Julijske Alpe, več predgorij in se nadaljuje po vročem Primorju do obale. Med planinci je zelo priljubljena, po njej rad hodi tudi Uroš Feldin iz Naklega. Letos je dopolnil petdeset let in ob jubileju se je odločil, da bo transverzalo premagal v enem kosu in da jo bo pretekel, kar pomeni, da je imel za to časa vsega štirinajst dni. Na pot svojih sanj, kot jo je poimenoval, se je podal v soboto, 15. avgusta, zgodaj zjutraj v Mariboru, v cilju v Ankaranu pa je bil v petek, 28. avgusta, popoldne, ter se s tem vpisal kot peti, ki mu je uspel ta podvig. Skupaj s postanki in spanjem je za pot potreboval trinajst dni in pol. Na dan je hodil od deset do dvanajst ur. Imel je srečo z vremenom, saj v vseh dneh ni padla niti kapljica dežja. Na poti mu je bil najbolj všeč del od Mojstrane do Porezna, torej visokogorje, Julijci, Trenta, najtežje pa mu je bilo na koncu. Primorska je slabše markirana, poleg tega je bilo vroče, srečal je zelo malo ljudi in kot je dejal, so bile skoraj vse planinske kočice od Cerknega naprej med tednom zaprte. Po prihodu v cilj je bil zelo vesel, da mu je uspelo, in nič kaj utrujen. "To so bile moje sanje 25 let in sedaj sem jih uresničil," so bile besede Uroša Feldina.

Borut Gartner, **režiser Škofjeloškega pasijona** **2009**

Po devetih letih znova uprizorjeni Škofjeloški pasijon, ki ga je v 18. stoletju o Kristusovem vstajenju in trpljenju napisal pater Romuald Marušič, je združil več kot 800 igralcev, 80 konjenikov in še številne druge sodelujoče. Eden od prostovoljcev je bil tudi režiser Borut Gartner. Zgodaj spomladi letos je bilo osem predstav Škofjeloškega pasijona, ki so ga ustvarjalci prikazali v izvirni procesijski obliki na ulicah in trgih Škofje Loke. Čeprav amaterski igralci, so svojo nalogo opravili kot profesionalci, pravi Borut Gartner in to šteje za zmago ljudskega ljubiteljskega gledališča. Slednjemu je v domačih Retečah zapisan že od mladosti. Po poklicu je sicer tiskar, v ljudskem ljubiteljskem gledališču je bil najprej igralec, več kot dve desetletji pa tudi režira in dela vse, kar je v ljubiteljskem gledališču potrebno, od luči do kulis. V Retečah je ustanovil tudi teater za mlade Vagabund in za najmlajše Dudl teater. Že leta 1999 in 2000 so reteški igralci sodelovali v takratni uprizoritvi Škofjeloškega pasijona, ki ga je režiral Marjan Kokalj, Borut Gartner je bil vodja prizorišča pri Kašči, samostojno pa je režiral eno od slik. Letos se je skupaj z drugimi romarji Gartner udeležil petih pasijonskih romanj. Ustvarjalci pasijona pa so z dobrodelno akcijo zbrane prispevke namenili misijonu Pedra Opeke na Madagaskarju.

Dr. Lojze Gostiša, **umetnostni zgodovinar, dobitnik** **nagrade Izidorja Cankarja**

Na slovesnosti v prenovljeni stavbi Muzeja Žiri je 12. februarja župan Bojan Starman izročil priznanje občine rojaku Lojzetu Gostiši. Ta je tri mesece pozneje prejel tudi najvišje priznanje stanu, ki mu pripada: 18. maja mu je Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo na slovesnosti v Narodni galeriji v Ljubljani podelilo nagrado Izidorja Cankarja, "za raziskovalno in organizacijsko delo na umetnostnozgodovinskem področju". Upravičeno. Gostiša ima namreč tak način dela, da naredi vse sam, od začetka do konca. Razišče opus nekega avtorja, o njem napiše knjigo, jo sam oblikuje in nadzira tisk, sam zbere potrebna sredstva in poskrbi za distribucijo; če gre za slikarja, postavi tudi razstavo in ob njej izda monografijo. Na ta svojski in sodoben način je javnosti predstavil prikriti ali širši javnosti premalo poznane opuse Jožeta Plečnika, Izidorja Cankarja, Franceta Miheliča in Janeza V. Valvasorja. V zadnjih dveh letih je poskrbel za natis Valvasorjeve grafične zbirke, shranjene v zagrebški Biblioteki Metropolitani. Zbirka je izšla v 18 knjigah velikega formata, v njih je 7752 grafik in risb evropskih mojstrov 15., 16. in 17. stoletja. To zna biti največji knjižni podvig na Slovenskem po Dalmatinovi Bibliji in Valvasorjevi Slavi in temu primerne je tudi cena enega kompleta pri nakladi sto izvodov: 30 tisoč evrov!

Rudi Hiti, **Jeseničan v hokejski dvorani** **slavnih**

Čeprav naša hokejska reprezentanca letos ni igrala na svetovnem prvenstvu skupine A v Švici, so slovenski, še posebej pa gorenjski ljubitelji hokeja vseeno ponosno čakali na zgodovinski trenutek, ko je bil 5. maja Rudi Hiti v Bernu sprejet v hokejsko dvorano slavnih Mednarodne hokejske zveze (IIHF). Rudi Hiti je tako postal drugi slovenski hokejist, ki je bil sprejet v dvorano slavnih v Torontu. Pred njim je ta čast pripadla enemu od pionirjev hokeja na ledu v Sloveniji, Nestlu Aljančiču starejšemu. Rudi Hiti je mesto v dvorani slavnih dobil med tako znamenitimi hokejisti, kot so Vladislav Tretjak, Wayne Gretsky, Mario Lemieux in številni drugi, kot je povedal sam, pa mu priznanje pomeni simbolično nagrado za vsa minula leta, za nastope na vseh svetovnih prvenstvih, olimpijskih igrah, za vse trenutke, ki jih je preživel in jih še preživlja s hokejem. Na Bledu ima namreč svoje društvo, v katerem z bratom Gorazdom in Dragom mlade poučuje skrivnosti igranja hokeja in jih vzgaja v športnem duhu. Rudi Hiti, ki se je rodil 4. novembra v Kurji vasi na Jesenicah, pa je ob prejemu prestižnega priznanja poudaril, da se zaveda, da je njegovo priznanje tudi priznanje slovenskim hokejistom vseh generacij pred njim, njegovi generaciji, pa tudi sedanjim generacijam, ki skrbijo za visoko raven našega hokeja.

Tomaž Humar, pokojni kamniški alpinist

Novembra 2009 je prišla vest iz Himalaje, da se je Tomaž Humar ponesrečil na 7227 metrov visoki gori Lantang Lirung. Na pomoč so mu pohiteli nepalski in nato še švicarski reševalci. Slednji so žal našli mrtvega in ga prepeljali v dolino. Svojci so se poslovili od njega v Nepal, znanci pa v Kamniški Bistrici, kjer so mu postavili spominsko ploščo.

Tomaž Humar se je rodil 18. februarja 1969 v Ljubljani. Živel je v Kamniku, bil je oče hčerke in sina, zaposlen je bil na Carinski upravi. Leta 1987 je postal član AO Kamnik, alpinist leta 1990, alpinistični inštruktor in gorski reševalec pa leta 1993. Opravil je več kot 1500 alpinističnih vzponov, med njimi 70 prvenstvenih. V letih 1994-1997 je stopil na himalajske vrhove Ganeš V, Anapurna I, Ama Dablam, Bobaje, Lobuče, Pomuri in Nuptse. Leta 1998 je odmeval njegov solo vzpon v El Capitanu, leto zatem pa na 8167 metrov visoki Daulagiri. Tudi po padcu doma in poškodbi nog ni odnehal. Z Rusi se je leta 2002 vzel na Šiša Pangmo. Leta 2005 je drugič poskušal splezati na Nanga Parbat; iz objema gore so ga rešili piloti pakistanske vojske. Sledil je še vzpon na Anapurno leta 2007. Za svoje dosežke v alpinizmu je prejel vrsto domačih in tujih priznanj, leta 2000 tudi encijan za življenjsko delo v Italiji. Nanj bo spominjala knjiga Ni nemogočih poti.

Ivan Jagodic, župnik v Srednji vasi v Bohinju, ki mu je uspelo v kratkem času zgraditi dom za starejše

”Včasih tudi sanje postanejo resničnost in ta dom je dokaz za to,” je ob odprtju doma za starejše v Srednji vasi vzneseno dejal Ivan Jagodic. Dom, v katerem lahko biva 65 starostnikov, je namreč Zavodu sv. Martina in župniji Srednja vas uspelo zgraditi v izredno kratkem času. Ideje in želje po lastnem domu za starejše so v Bohinju zorele več let, odločitev o gradnji pa je dozorela pred petimi leti na zboru kranjčanov s predstavniki bohinjске občine in zdravstvenega doma ter Doma dr. Janka Benedikta Radovljica. Ta odločitev se je takrat zdela precej drzna, je priznal Jagodic, a se je izkazalo, da tudi uresničljiva. Dve leti kasneje so položili temeljni kamen, v začetku januarja letos, slabo leto po začetku gradnje, pa so že sprejeli prve stanovalce. Dokončanje doma je tako skoraj sovpadlo z deseto obletnico Jagodičevega službovanja v župniji v Srednji vasi septembra lani, ki je pred tem enajst let vodil župnijo Veliki Gaber na Dolenjskem. Prevzel je tudi upravljanje doma, saj, kot pravi, je Cerkev skozi zgodovino vedno skrbel za uboge, stare in bolne. ”Čeprav je v zadnjem času to vlogo v glavnem prevzela država in njene socialne ustanove, ni nič narobe, če imamo v demokratičnih družbah tudi alternativo. V različnosti se bogatimo,” ob tem poudarja Jagodic.

Ciril Jalen, starosta čebelarstva

Ciril Jalen, 90-letni čebelar z Rodin, je ob letošnji 50-letnici Čebelarkega muzeja v Radovljici prejel priznanje za posredovanje bogatega vedenja o življenju čebel. Z njimi se je spoznal že kot otrok, čebelariti pa je začel leta 1955. Jalnova največja zasluga je, da je z vzrejo matic ohranjal našo avtohtono pasmo kranjsko čebelo, saj je kar 40 let vzrejal na Plemenilni postaji Antona Janše pod Zelenico, ki je edina registrirana plemenilna postaja za rodovniške matice kranjske čebele. Začetek njenega delovanja sega v leto 1960, ko je Jalen skupaj z Ivanom Rodmanom plemenišče matic iz doline Draga pri Begunjah preselil na 1.200 metrov visoko postajo pod Zelenico v naravno zaprto območje. Leta 1963 sta začela graditi Plemenilno postajo Antona Janše, ki je začela delovati leta 1965, slavnostno odprtje pa je bilo dve leti kasneje. Vse do leta 2004 je za vzrejo in selekcijo matic skrbel Jalen. Da bi delo opravljal čim bolj strokovno, se je izobraževal v Avstriji, Nemčiji in Švici, obiskoval je tudi čebelarstvo šolo v Gradcu in Frankfurtu. Za svoje delo je bil večkrat odlikovan: leta 1973 je prejel Wiplovo medaljo Avstrijske čebelarke zveze in najvišje priznanje Čebelarke zveze Slovenije odličje I. stopnje Antona Janše, leto kasneje pa so mu v Beogradu podelili diplomu napredni čebelar Jugoslavije. Leta 2002 je postal častni občan Občine Žirovnica.

Miha Kač, kipar in avtor modela mamuta v naravni velikosti

Miha Kač iz Bistričice pri Kamniku je doslej izdelal že več kot tristo doprskih kipov tudi številnih znanih Slovencev, a največji izziv mu je predstavljala izdelava modela mamuta v naravni velikosti. Projekt so sprva nameravali postaviti v počastitev 70-letnice odkritja okostja mamuta v Nevljah, kar je bila avtorjeva pobuda, a se je uresničitev nekoliko zavlekla. V sodelovanju z Občino Kamnik, ki ga namerava postaviti na sotočje Kamniške Bistrice in Nevljice s pogledom na Maistrov most, je mamuta, ki je največja skulptura v Sloveniji, Miha Kač začel izdelovati že pred tremi leti, letos jeseni pa je skupaj z livarjem izdelal tudi negativ, saj bo občina mamut ulila v bron. Livar Roman Kamšek je na model vbrizgal posebno gumo, jo prekril s poliuretanom in tako dobil ustrezen negativ. Tako narejeno oblogo je razrezal na večje kose in jih odpeljal v delavnico, kjer jih bodo ulili v bron in zvarili skupaj. Ker je model mamuta izdelavo negativa preživel praktično brez vseh poškodb, se je Miha Kač odločil, da ga bo postavil na posebne temelje na domačem vrt, kjer bo na ogled vsem, ki bi si ga želeli ogledati. Avtor in Občina sta sicer že podpisala pogodbo, a bo bronast mamut na sotočju obeh rek zaradi pomanjkanja finančnih sredstev najverjetneje stal šele leta 2011.

Miro Kačar avtor kopij Groharjevih slik

Potem ko so predlani nepridipravi iz rojstne hiše Ivana Groharja v Spodnji Sorici ukradli slikarjeva zgodnja dela z nabožno tematiko, so junija tam odprli prenovljeno galerijo. Njene stene po novem krasi enajst kopij, ki prikazujejo slikarško pot impresionista Ivana Groharja, ustvaril pa jih je slikar in dolgoletni oskrbnik hiše Miro Kačar. Nov program si je zamislil tako, da so Groharjevo pot od podobarstva razširili do impresionizma. Obdobje podobarstva prikazujejo slike Mama, Rojstvo in Sveta družina, sliki Pod Koprivnikom in Grabljice vsebujeta tako elemente podobarstva kot impresionizma, na ogled pa so še dela iz impresionizma: Macesen, Sejalec, Pomad, Metež v Škofji Loki, Cvetoča jablana in Krompir. V galeriji so sicer obnovili tudi razsvetljavo in stene, v prihodnje pa želijo kupiti alarmno napravo in urediti vlažne kletne prostore, v katerih je etnografska zbirka, pravi Kačar o prihodnjih načrtih, povezanih s hišo. Pred 20 leti si je kot član prosvetnega društva močno prizadeval za odkup in prenovo hiše, ki je danes v lasti Občine Železniki. Oskrbnik hiše je že šestnajst let, pred štirinajstimi leti je zasnoval turistični in šolski program (slednji poteka pod okriljem Centra za šolske in obšolske dejavnosti), ki ga je vodil vse do predlani, ko se je upokojil, nato pa je vodenje programa prevzel njegov sin Gašper.

Zlatko Kavčič, dobitnik priznanja za življenjsko delo

Upravni odbor Združenja Manager je na januarskem srečanju podelil priznanje za življenjsko delo na področju managementa Zlatku Kavčiču, dolgoletnemu predsedniku uprave Gorenjske banke, ki se je maja lani upokojil. Kot so zapisali v obrazložitve, je bil v Gorenjski banki osemindvajset let, najprej kot vodja poslovne enote v Radovljici, nato podpredsednik in potlej osemnajst let kot predsednik uprave. Pod njegovim vodstvom je banka dosegla odlične rezultate. Leta 2007 je dobiček po plačilu davka znašal dobrih 53 milijonov evrov, kar je bil najvišji dobiček banke v njeni 53-letni zgodovini. Produktivnost, merjena z bilančno vsoto na zaposlenega, je bila za 18 odstotkov višja od povprečja bank v državi, tudi z 18,5-odstotno donosnostjo kapitala je preseгла slovensko in evropsko povprečje. Angleška institucija Finance Central Evrope je Gorenjsko banko šestkrat zapored razglasila za najboljšo banko v Sloveniji, njenega predsednika uprave pa prav tolikokrat za bankirja leta. Prejel je okoli dvajset priznanj in opravljal blizu sedemdeset različnih funkcij. Prosti čas namenja svojemu kraju, že vrsto let je predsednik krajevne skupnosti Lesce in tamkajšnjega turističnega društva, ki se ponaša s Šobcem kot enim najboljših slovenskih in evropskih kampov.

Nika Leben, umetnostna zgodovinarica

Umetnostna zgodovinarica in konservatorska svetnica mag. Nika Leben, ena najbolj izkušenih sodelavk in strokovnjakinj kranjske območne izpostave Zavoda za varovanje kulturne dediščine, je marca letos prejela Steletovo priznanje za odkritje in prenovo baročne dvorane v radovljiški Graščini. Prenovo Graščine vodi že od leta 2006 naprej. "Zame je baročna dvorana, danes lahko to potrdim, življenjsko odkritje, ki mi zelo veliko pomeni, mislim, da celo več kot priznanje, ki si ga seveda zasluži celoten team sodelavcev, ki je kasneje poskrbel, da je dvorana taka, kot je danes," je za Gorenjski glas povedala ob prejetju njenega doslej že drugega tovrstnega priznanja, ki ga sicer podeljuje Slovensko konservatorsko društvo. Radovljiška Graščina je eden biserov slovenske baročne arhitekture, ob poteku konservatorsko-restavratskih del pod vodstvom Nike Leben pa so v njenem osrednjem delu odkrili tudi ostanke čudovite baročne štukature. Mag. Niko Leben poznamo kot eno tistih varuhinj naše kulturne dediščine, brez katere v zadnjih letih ne mine tako rekoč noben poseg v objekte, ki so razglašeni za kulturni spomenik bodisi lokalnega bodisi državnega pomena na Gorenjskem. Na tem področju deluje že trideset let, poleg strokovnega pristopa in bogatih izkušenj pa jo odlikujeta tudi predanost pri delu in velik entuziazem.

Janez Lončar, zbiralec starih predmetov in lastnik zasebnega muzeja v Podborštu

Deset let je minilo, odkar je Janez Lončar iz Podboršta domov pripeljal prvi star predmet, prav toliko pa tudi od ustanovitve Turističnega društva Komenda, katere član je že od vsega začetka. V desetih letih je zbral na stotine različnih predmetov, ki jih je ob jubileju turističnega društva predstavil v muzeju, kar je bila njegova dolgoletna želja. Skupaj z družino in prijatelji ga je uredil na kmečki domačiji v bližini svojega doma, ki je bila nekdanj last lončarja Cirila Štebeta. Jedro zbirke predstavlja kmečko orodje, ročno in takšno na konjsko vprego. Ima pa še vrsto drugih predmetov: kuhinjske pripomočke, radijske sprejemnike, motorna kolesa, knjige, pohištvo iz stare spalnice, predmete s Soške fronte idr. Najbolj pa je ponosen prav na približno 150 let staro pečnico, stavbo z okroglo pečjo za žganje lončenih izdelkov. Že pred nekaj leti je temeljito prenovil t. i. Jurčkov pod, kjer hrani številno kmečko orodje, v zadnjih mesecih pa so povsem novo podobo dobili še hiša, gospodarsko poslopje, delno pa tudi pečnica. V hiši je na ogled lončarska delavnica z lončarskimi izdelki in vretenom. Z zbiranjem in obnavljanjem starih predmetov bo nadaljeval tudi v prihodnje, muzej pa z veseljem razkaže vsem, ki jih to zanima.

Neža Maurer, pesnica

Med ljudmi zelo priljubljena in ta čas zagotovo ena najbolj branih slovenskih pesnic Neža Maurer je bila v začetku letošnjega leta po mnenju bralcev revije Jana razglašena za Slovenko leta 2008. "Imam občutek, da je to nagrada, ki nekoliko prebudi ljudi, da nekako izglasujejo svojo voljo. Saj me ljudje poznajo in se najbrž ne sliši samohvalno, če rečem, da so tudi že prej vedeli zame, ampak to, kar se dogaja sedaj, je, kot bi zavrelo mleko. Včasih gre čez," je ob priznanju v intervjuju za Gorenjski glas povedala Neža Maurer. Rojena v vasi Podvin pri Polzeli je po vojni najprej končala učiteljsko, potem pa še Pedagoško fakulteto in slavistiko na Filozofski fakulteti. Njena poklicna pot je pestra in zanimiva. Bila je slavistka, novinarka, publicistka, urednica, pedagoginja, direktorica, upravna delavka, najbolj pa jo poznamo kot pisateljico knjig za otroke, mladino in odrasle in v prvi vrsti že več kot trideset let zvezdo stalnico slovenske poezije. Slovenci imamo njeno poezijo radi, ker je neposredna, hkrati pa tako nežna, intimna in čustvena. Za svoje literarno ustvarjanje je prejela številne nagrade in priznanja. Za pesniško zbirko Drevo spoznanja je bila nominirana tudi za nagrado Prešernovega sklada, za svoj literarni opus pa je dobila tudi plaketo mesta Škofja Loka, kjer živi in deluje kot samostojna umetnica.

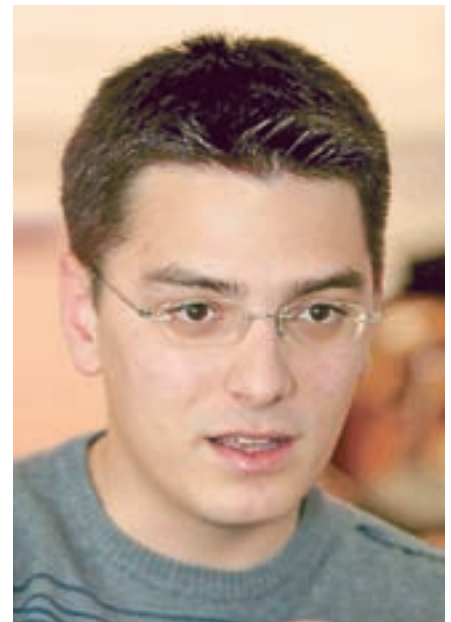
Matjaž Miklavč, obrtnik leta 2009

Škofjeločan Matjaž Miklavč, lastnik Mesarije Štajnbirt, je letošnji obrtnik leta. Na samostojno pot se je podal leta 1995 in kmalu s kakovostnim mesom in mesnimi izdelki osvojil kupce. Prej so na mestu mesarije izdelovali mlinske kamne in portale, tu je bila tudi furmanska gostilna. Od tod tudi ime. Velikega priznanja ni pričakoval, po prejemu pa povedal, da so vsi nominiranci odlični obrtniki. "Naša posebnost je, da skoraj vse delo opravimo ročno," je o razlogih ugibal Miklavč. Morda je razlog za uspeh v njegovi pozornosti do izbire kakovostnega mesa. Goveje in telečje meso kupuje izključno pri kmetih iz škofjeloških hribov. Gradi na zaupanju do rejcev in kupcev. V mesnici velik poudarek namenja ponudbi svežega mesa, prisega na tradicionalen okus, ki so ga poznali že dedki in babice. Štajnbirt je znan tudi po suhomesnatih izdelkih, za katere Miklavč uporablja zgolj naravne surovine. "Vedno želim ponuditi le najboljše," pravi. Tudi zato ima v mesnici le meso in mesne izdelke, sicer bi se le-ti nalezili vonja drugih izdelkov in pokvarili okus. Zaveda se, da za uspešno mesarsko dejavnost ni dovolj le najboljša oprema, ampak tudi znanje. Mesarski mojster je postal leta 2004, ta naziv imata še dva sodelavca od skupno desetih. "Opravljamo lep poklic in v njem tudi uživamo," še pove z nasmehom na ustih.

Ivan Oman, kmet in politik, osemdesetletnik

V prejšnjem režimu so imeli posebno veljavo prvoborci in narodni heroji. Njihovo čaščenje je bilo zapovedano. Zdaj k sreči ni, imamo pa ljudi, ki so v letih ob osamosvojitvi Slovenije odigrali ključne vloge in si zaslužijo naše spoštovanje. Eden takih je gotovo Ivan Oman, kmečki gospodar iz Zminca pri Škofji Loki, ki je ustanovil prvo novo politično stranko izven partijske kontrole. Zgodilo se je 12. maja 1988, ko so na legendarnem zborovanju v Unionski dvorani v Ljubljani ustanovili Slovensko kmečko zvezo (poznejšo novo SLS), Oman pa je postal njen prvi predsednik. SKZ se je vključila v Demos, Oman pa je bil na volitvah 1990 izvoljen za člana Predsedstva RS. To je bil do 1992, 1992-96 poslanec v Državnem zboru. Leta 1996, ko se je umaknil iz politike, ga je predsednik Kučan odlikoval z Zlatim častnim znakom svobode RS. Politiko seveda še vedno spremlja in iskrivo komentira. Nekaj odrezavij je povedal tudi v intervjuju ob njegovi 80-letnici, 10. septembra 2009. Ukinitvev služenja vojaškega roka je zanj veleizdaja. Najbolj pa ga moti to, "da se ne spoštuje ustava. Vanjo smo zapisali, da naj bo pri nas socialna in pravna država. Pa ni, ne socialna ne pravna". Svojo kondicijo pri osemdesetih vzdržuje tako, da sinu v pomoč vsak dan dvakrat sam pomolze 50 krav!

Jugoslav Petković, direktor podjetij Domenca in Mimovrste

Podjetji Domenca in Mimovrste, s hčerinskima podjetjema Hotalot in iTIVI, spadata med najprodnornejša in najhitreje rastoča podjetja na Gorenjskem in v Sloveniji. Podjetja s približno sto sodelavci vodi Jugoslav Petković. Podjetniško pot je začel pri 18 letih, za računalnikom, v najeti študentski sobi v Ljubljani. Povezal se je s prijateljem, prihajale so ideje, naročila in novi prijatelji. Mihi Rožiču in Petkoviću so se pridružili še Aleksander Potokar, Anže Novak in Rado Černilogar. Petković ima kljub mladosti za seboj veliko poslovnih izkušenj. Je netipičen direktor, ki v službi ne nosi kravata (prav tako ne sodelavci) in ne želi pregoleti. Gospodarska kriza se pozna tudi v obeh podjetjih, vendar s selitvijo odločitev na nižje nivoje sedaj spodbuja inovativnost, podjetniški duh med zaposlenimi. Domenca in Mimovrste delujeta na Jesenicah, v pretesnih prostorih Podjetniškega centra, vendar s svojim ugledom privabljata sodelavce tudi iz Ljubljane. Plače sicer niso nič posebnega, pravi Petković, zato pa so projekti boljši, sodelavci ustvarjalni, vzdušje odlično, delo zanimivo. Jugoslav Petković, lanski lastnik gorenjske gازه in letošnji finalist, se v prostem času (in tega si vzame) posveča kulinariki in športu.

Miro Petrevčič, drugi na svetu v pripravi klasičnih koktajlov

Na 35. svetovnem prvenstvu v pripravi klasičnih koktajlov, ki se je v začetku avgusta odvijalo v Berlinu, je Kranjčan Miro Petrevčič osvojil drugo mesto. S svojim koktajlom Piranski zaliv je prepričal tako komisijo, ki je opazovala pripravo pijače, kot tudi zahtevne preizkuševalce, ki so ocenjevali videz, aromo in okus koktajla. V vročih poletnih dneh naj bi po njegovih besedah prinašal podobno osvežitev kot skok v morje, od koder je dobil tudi idejo za ime. Omenjeni koktajl je pripravil na osnovi tistega, s katerim si je zmago in s tem udeležbo na svetovnem prvenstvu prislužil že na 18. državnem prvenstvu Slovenije v mešanju barskih pijač v Laškem. Barmanstvu se je sicer zapisal pred petnajstimi leti, ko je začel mešati pijače v Grand Hotelu Toplice. Izšolal se je za natakarja, je pojasnil, saj pri nas v šolah (še) ne izobražujejo barmanov, kot recimo v sosednji Italiji. Ima pa opravljen barmanski tečaj. Prepričan je namreč, da ni prav, da se mešanja pijač loti kar vsak, saj gre to potem v škodo barmanov. Poleg znanja v mešanju pijač, je še dejal, pa dobrega barmana odlikujejo tudi socialne veščine. "Poleg hotelske recepcije je namreč bar tisti, kjer se ljudje najpogosteje zadržujejo in največ izvedo. Zato moraš biti na tekočem z dogajanjem v kraju in njegovo zgodovino, pa s politiko ...," še razmišlja Petrevčič.

Mitja Potočnik, zgodovinar in avtor knjige *Grad Brdo skozi stoletja*

Mitja Potočnik, univerzitetni diplomirani zgodovinar, je s knjigo *Grad Brdo skozi stoletja* nadgradil svoje diplomsko delo, s katerim je v stroki požel vrsto pohval. V knjigi je s številnimi fotografijami, dokumenti in zgodovinskimi podatki opisal nastanek, razcvet in skorajšnji propad mogočnega gradu in grajske kulture na Brdu pri Lukovici. K temi diplomskega dela ga je napeljalo dejstvo, da njegov oče izhaja iz družine Kersnik, da tema v stroki še ni bila temeljito obdelana in da je tudi sam odraščal med sorodniki ob gradu Brdo pri Lukovici. Nekdanjo veličino brdskega gradu, ki je še vedno v zasebni lasti družine Kersnik, je predstavil skozi plemiške inventarje, rodovna drevesa, sezname stroškov, kaptastre, grbe in Valvasorjeve skice. Na podlagi pripovedi ter s pomočjo tlorisnih skic in fotografij je opisal tudi življenje v gradu pred drugo svetovno vojno. Pri svojem delu popisal bogato domačo knjižnico s približno 3000 enotami starih knjig, ki so bile nekdanj v grajski knjižnici, in obdelal dragocen arhiv starih listin. Knjiga o gradu Brdo, ki je bil požgan med drugo svetovno vojno, je odličen zapis, namenjen sami družini Kersnik - lastnik gradu je 91-letni Franc Kersnik, vnuk pisatelja Janka Kersnika - širši lokalni skupnosti in tudi strokovni javnosti.

Cirila Kosmač Rabič, predsednica upravnega odbora *Razvojne zadruge Dovje*

Cirila Kosmač Rabič z Dovjega je z ustanovitvijo Razvojne zadruge Dovje začela z nizom projektov, s katerimi oživlja naravno, kulturno in etnološko dediščino v kraju in okolici. Odločna gospa je številne ideje za oživitev dogajanja na Dovjem in v Mojstrani prelila v uspešne projekte, s katerimi je v te sicer manj obiskane kraje v zadnjih desetih letih pritegnila številne obiskovalce. Za program hiše Pr' Katr' je marca prejela tudi visoko evropsko nagrado za trajnostno in inovativno turistično realizacijo v Alpah, ki jo je podelilo francosko predsedstvo Alpske konvencije. Hiša Pr' Katr' je nekdanja kovačnica, ki so jo tudi s pomočjo občine Kranjska Gora preuredili v trgovino z naravnimi izdelki s kmetij in izdelki domače obrti. V nadstropju hiše je večnamenski prostor, v katerem vse leto pripravljajo različne delavnice, organizirajo predavanja in številne druge prireditve. V desetletju delovanja je hiša Pr' Katr' postala središče turističnega in kulturnega dogajanja v kraju. Ponudbo dopolnjujejo z različnimi etnološkimi prireditvami: etnološkimi in naravoslovnimi učnimi delavnicami za otroke in odrasle na prostem, potepanji po poteh Triglavskih pravljic ter kulturno etnološkimi in drugimi prireditvami.

Jure Rozman, pianist

Pianist Jure Rozman, doma z Brezij pri Tržiču, je letos opravil doktorat iz klavirske igre na Louisiana State University, v tem šolskem letu pa je pri enaintridesetih letih kot profesor glasbene teorije in klavirja začel akademsko pot na Broward College v Fort Lauerdal na Floridi. S klavirsko igro je začel v Glasbeni šoli Tržič, glasbeno izobraževanje pa je nadaljeval na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani pri profesorju Andreju Jarcu. Že v času šolanja je dosegel številne uspehe, Glasbena mladina Ljubljana pa mu je podelila še posebno priznanje v obliki samostojnega koncerta, ki ga je izvedel v Studiu 14 RTVS. Za to priložnost mu je danes že pokojni skladatelj in akademik, prof. Primož Ramovš, napisal in posvetil klavirsko skladbo "Vivat, crescat, tloreat". Leta 1997 je prejel Škerjančovo nagrado in imel več samostojnih celovečernih recitalov po Sloveniji in v zamejstvu. Igral je v raznih komornih zasedbah, v tem času je opravil tudi sprejemni izpit na Mozarteumu v Salzburgu, kjer je bil edini kandidat, ki ga je sprejel znameniti profesor K. H. Kämmerling. Tu je srečal tudi bodočo ženo, s katero se je kasneje preselil v ZDA, kjer ima tudi družino. Poleg profesure vsako leto naniža nekaj samostojnih koncertov in koncertov s komornimi skupinami. Trenutno živi in deluje na Floridi in Louisiani ter v Sloveniji, kamor se pogosto vrača.

Mako Sajko, filmski režiser in scenarist

Na 12. Festivalu slovenskega filma v začetku oktobra v Portorožu je režiser in scenarist Mako Sajko prejel Badjurovo nagrado za življenjsko delo v kinematografiji. Rodil se je v Tržiču, leta 1959 je končal Visoko filmsko šolo v Beogradu in se izpopolnjeval v Münchnu in Parizu. Bil je asistent režije pri celovečernih filmih Františka Čapa, Janeta Kavčiča, Franceta Kosmača, prvič pa že leta 1956 Francetu Kosmaču v legendarnem filmu Dolina miru. V šestdesetih in začetku sedemdesetih let je posnel vrsto za takratni čas provokativnih dokumentarnih filmov. Zanimale so ga družbeno problematične teme, ekologija, stopnja samomorilnosti na Slovenskem, človeški medsebojni odnosi ... Tako za režije kot scenarije je prejel vrsto nagrad doma in po svetu, za film *Samomorilci, pozor!* pa je leta 1969 prejel tudi nagrado Prešernovega sklada, vendar šele dve leti po tem, ko je bil film dokončan in so ga na udbi zasliševali, kdo v tujini mu je naročil in plačal za ta film. Številni njegovi filmi so doživeli usodo tako imenovanega bunkerja in so jih po več kot tridesetih letih znova odkrili. Po dokumentarcu *Narodna noša* (1975) in vnovični reakciji takratnih cenzurnih komisij se je bil prisiljen umakniti. Odtlej je bil zaposlen v uredništvu šolske televizije pri takratnem Zavodu za šolstvo. Zadnjih osemnajst let živi v Žabji vasi v Poljanski dolini.

Bojan Starman, župan Občine Žiri in predsednik uprave Mura in partnerji

Bojan Starman je edini žirovski župan vse od ustanovitve občine leta 1994, v prejšnjem sklicu Državnega zbora je bil poslanec, od konca letošnjega septembra pa vodi Muro. Le dober teden po prihodu v največje tekstilno podjetje v Evropi je podal predlog za stečaj, vendar se proizvodnja ni ustavila za vseh 3300 zaposlenih. Danes znova dela približno tretjina nekdanjih sodelavcev, Starman pa je napovedal nadaljnje širjenje proizvodnje. "Ponavadi za sanacijo podjetja potrebujem tri leta," je o namigovanjih, da ne bo dolgo zdržal na delu 250 kilometrov od doma, odgovoril Starman. Čeprav je župan in nekdanji poslanec, pravi, da je v politiko vstopil slučajno in kot gospodarstvenik. Znan je po tem, da ne hvali le lastne hiše (SDS) in ne pljuva po nasprotnem bregu, ampak pove, kot misli. Tudi to naj bi bil razlog, da ga na lanske državnozborske volitve stranka ni več kandidirala, sam pa je to jesen večkrat zatrdil, da tudi na prihodnjih lokalnih volitvah ne namerava več kandidirati. S tem naj bi si kupil tudi nekaj miru pred opozicijo, ki mu je predlagala odstop z županskega položaja. Po drugi strani si bomo Bojana Starmana zapolnili predvsem po težkih sanacijah Alpine, Planike, Jelovice, od katerih sta prva in tretja družba uspešni, Planike pa ni več. Kako bo z Muro in njegovim vodenjem, pa bo čas šele pokazal.

Alojz Stražar, predsednik Kulturnega društva Miran Jarc Škocjan

Alojz Stražar je predsednik Kulturnega društva Miran Jarc Škocjan, ki je letos zabeležilo 60-letnico delovanja, in nepogrešljivi člen Poletnega kulturnega festivala Studenec, ki so ga letos pripravili že devetič. Je član znane kulturne družine iz Škocjana ter dolgoletni ljubiteljski igravec in režiser gledaliških predstav, s katerimi domačini vsako leto večkrat napolnijo svoje letno gledališče. Za letošnje jubilejno leto je izbral predstavo, ki so jo člani kulturnega društva zaigrali kot prvo, torej pred šestdesetimi leti. "Prvo igro - V Ljubljano jo dejmo, so pod vodstvom mojega brata Staneta Stražarja domači igralci odigrali pred šestdesetimi leti pod kozolcem tu v bližini. To je bil za tiste čase velik dogodek, ljudje so drli na predstave in vse od takrat je naš kraj povezan s predstavami na prostem, ki so se kasneje razširile v festival v tem poletnem gledališču. Ob jubileju se nam je zdelo primerno to prvo predstavo ponoviti, na nocojšnjo premiero pa smo povabili tri igralce, ki so v igri sodelovali pred šestdesetimi leti," je povedal pred letošnjo premierno uprizoritvijo sredi poletja. K sodelovanju mu vedno uspe privabiti tako mlade igralce iz okoliških krajev, kot tudi priznana imena slovenske gledališke scene.

Marija Šolar, rodoslovka

Upokojena računovodkinja iz ljubiteljska rodoslovka iz Zgornje Besnice je konec preteklega leta predstavila knjigo *Naše korenine, Album besniških družin z rodovniki*. V njej na pregleden način dokumentira zgodovino 150 besniških domačij. Bogata in lično oblikovana knjiga na tristo straneh vsebuje tudi več kot 1500 fotografij domačij in njenih prebivalcev. Avtorica je obdelala in popisala tako rekoč vse družine, ki so na tem območju živele vsaj rod ali dva. Najstarejši rodovnik tako sega tja do leta 1730, meja za uvrstitev v album pa je bila letnica 1950. Vsaka domačija je predstavljena s hišnim imenom, fotografijo oziroma risbo hiše, če te ni ali je hiša že podrtá. Domačijo najprej predstavljata najstarejša znana gospodar in njegova žena, sledijo njuni otroci in vsak, ki je z družino prevzel kmetijo. Ideja za tako zahtevno in obsežno knjigo je pri Šolarjevi zorela osem let, za pokušino pa se je najprej lotila rodovnikov njene mame in očeta, Šemnovce in Špančevce družine. Poleg ur, ki jih je preživela v arhivih in ob iskanju podatkov v tako imenovani "knjižgi duš", je opravila tudi veliko delo na terenu z zbiranjem podatkov in fotografij pri Besničanih. Šolarjeva je pred letom dni že predstavila knjigo pripovedk, anekdot in pesmi *Besnica v ljudskem izročilu*, njena besniška monografija *Naše korenine* pa je nedvomno prava posebnost v slovenskem rodoslovju.

David Švarc, sindikalist nekdanjega LTH

Svetovno gospodarsko krizo smo v tem letu občutili skoraj vsi, kako se zna usoda poigrati z življenjem, pa so letos med drugimi najhuje občutili zaposleni v nekdanjem LTH. Podjetje je šlo junija v stečaj, delavci pa so komaj avgusta prejeli prva nadomestila plače. Ves ta čas, od začetka leta, so bili računi delavcev na strani prihodkov prazni. V skupini nekdanjih sodelavcev je izstopal David Švarc, sindikalist, ki se še danes ne želi predati in meni, da bi LTH s pravo ekipo lahko deloval naprej. Tudi zato je neizprosno kritik vseh vodilnih, ki so v zadnjih letih nekoč veliko škofovsko podjetje spravili na kolena. Po drugi strani je borec, predvsem za pravice svojih sodelavcev, ki so tako kot on sam večji del leta preživeli brez prihodkov. Siti obljub so že marca zahtevali stečaj podjetja, s katerim pa sta direktor Miloš Kodre in prvi nadzornik Iztok Hohnjec zavlačevala. Razlogi za takšne odločitve, kot tudi zavajanje o novih vlagateljih in rešiteljih, so nekdanjim sodelavcem nerazumljivi. Delno jih bo morda odpravilo delo stečajnega upravitelja Dušana Taljata, ki je ugotovil sume v poslovne odločitve v zadnjem letu. A tudi z njegovim angažmajem Švarc in nekdanji sodelavci niso zadovoljni. Zato pa jim ostaja moralno zadoščenje - sprememba insolvenčnega zakona, po katerem bodo lahko tudi delavci sami sprožili stečajni postopek.

Brane Tavčar, predsednik društva Rovtarji

Brane Tavčar iz Dorfarjev je človek mnogih talentov in neizmerne energije. V domačem podjetju se ukvarja z izdelavo vzmeti, poleg tega pa počne še mnogo drugih stvari. V javnosti je najbolj znan kot predsednik društva Rovtarji iz Škofje Loke, ki ohranja tradicijo smučanja po starem. Lani je društvo praznovalo deset let delovanja, letošnjo zimo so tako že deseti priredili tradicionalno mednarodno tekmovanje v smučanju po starem s škofjeloškega grajskega hriba. Slikoviti dogodek, ki ga še popestrijo glasbeniki skupine Suha špaga, ki prav tako sodi v društvo Rovtarji, v Škofjo Loko vsakokrat privabi množico obiskovalcev. Smučarji po starem se udeležujejo številnih tekmovanj v domovini in tujini. Na novo so se začeli ukvarjati tudi s kolesarjenjem po starem in ob koncu maja v Škofji Loki začeli prirejati mednarodna kolesarska srečanja. Brane Tavčar se je letos na njem pojavil z najstarejšim kolesom, stari menda kar 140 let, z ogromnim prednjim in manjšim zadnjim kolesom. Vožnja z njim zahteva veliko spretnosti, ki pa se je je kolesar med letošnjim poletjem, ko so starodobni kolesarji sodelovali na več mednarodnih srečanjih, že dodobra privadil. Eden od konjičkov Braneta Tavčarja pa je tudi - konjiček, pravzaprav kobilica, s katero je letos kot eden od osemdesetih konjenikov sodeloval na uprizoritvi Škofjeloškega pasijona.

Olga Tičar, kmetica leta

Zveza kmetov Slovenije je ob svetovnem dnevu kmetov za kmetico leta 2009 razglasila Olgo Tičar, gospodarico gorsko višinske ekološke Jenkove kmetije na Zgornjem Jezerskem in mati štirih otrok. Kmetija obsega 101 hektar zemljišč, od tega je 80 hektarjev gozda ter 21 hektarjev travnikov in pašnikov. Redijo trideset govedi, med njimi je devet molznic, ter štiri konje. Poleg živinoreje je pomemben vir dohodka še gozdarstvo. H kmetiji sodi tudi t. i. Jenkova kasarna, kmečki renesančni dvorec, zgrajen pred letom 1.569, ki sodi med najstarejše stavbe na Jezerskem. Že vrsto let je v njej etnografski muzej z zbirko starih predmetov in opreme iz vsakdanjega kmečkega življenja. Olga rada peče, že deset let redno sodeluje s krušnimi izdelki na ocenjevanju Dobrote slovenskih kmetov na Ptuj. Doslej je dobila devet priznanj, od tega sedem za buhteljne - pet zlatih, eno srebrno in eno bronasto. Ko je imela več prostega časa, kot si ga lahko privoščila sedaj, je sestavljala puzzle, sestavila je več kot šestdeset slik. Priznava, da težko reče ne, ko jo v zadruzi, v občini ali v društvi prosijo za kakšno funkcijo, nalogo ... Bila je članica upravnega in nadzornega odbora Kmetijsko gozdarske zadruge Sloga, sveta zavoda za gozdove, sveta staršev, občinske komisije za kmetijstvo, aktivna je v različnih društvih, poje v ženskem oktetu Korotan ...

Joža Varl, častni občan Jesenic

Joža Varla številni imenujejo starosta jeseniške kulture. Ta 83-letni kleni Jeseničan (rojen je bil sicer v delavski družini v Kamni Gorici) že več kot šest desetletij pomembno sooblikuje razvoj jeseniške občine na izobraževalnem, informativnem, humanitarnem in kulturnem področju. V življenju je delal kot pedagog, novinar in urednik, prosti čas pa razdajal za ljubiteljsko kulturo, delo pri Rdečem križu ... Bil je med ustanovitelji Radia Jesenice, Finžgarjeve bralne značke, mladinskega zbora Gimnazije Jesenice, ženskega pevskega zbora Milko Škobornec ... Neverjetnih 55 let pa je tudi predsednik Kulturnega društva Svoboda Tone Čufar Jesenice. Kot je dejal ob neki priložnosti, je imel srečo, da je v svojem življenju sodeloval s številnimi uglednimi ljudmi, znanstveniki, umetniki, kulturniki ... "Od njih sem se neprestano učil. Vse življenje je bilo ena sama šola, vse življenje sem dozoreval. Seveda pa je bilo življenje povezano tudi s številnimi težavami, stresi, razočaranji, vendar pa to spremlja vsako življenje. Temu se ne moreš izogniti ..." Tudi v visoki starosti 83 let ohranja kritično misel, lucidnost in izjemno delavnost. Nenazadnje še vedno vsak dan prihaja v razstavnici salon Dolik, čigar duša in srce je. Za vse njegove zasluge so mu na Občini Jesenice v letu 2009 podelili naziv častni občan Občine Jesenice.